

GOD AS PART OF SPEECH

Adriana Elena GEANTĂ,
Lecturer PhD., Universitatea din Pitești
Silvia Geanina SANDU,
Prof. Scoala Profesională Specială nr 2, București

Abstract: God is the name that we Romanian speakers give to the Deity we believe in. We relate to Him, most of the time, as a person, to make Him accessible. But what if God is not a person? What if, from the start, we make a mistake when we reduce Him to the likeness of us humans? How would He define Himself, from a grammatical point of view? Are the words enough to name Him? In this short article I propose a short foray into the parts of speech of the Romanian language, in order to understand how we could express, in the most appropriate way, God and this harmony that is created between Him and each part of speech.

Keywords: God, grammar, parts of speech

Dumnezeu este fie termenul prin care se face referire la divinitatea supremă a celor trei religii monoteiste avraamice - creștinism, iudaism și islam, - fie un termen sinonim cu acela de divinitate, zeitate, zeu. În general, putem face o distincție între aceste două sensuri prin faptul că în prima sa accepțiune termenul este scris cu majusculă, iar în cealaltă apare cu literă mică.

În limba română, acest termen este împrumutat de la păgânism, el provenind din latinescul „Domine deus”, mai exact din forma sa populară fără vocala „-i” (Domne Deus) – „o veche invocatie păgână adoptată de creștini pentru unicul lor Dumnezeu.” (<https://www.ro.m.wikipedia.org>). Tot în limba română apare și forma **Doamne**, care este o moștenire simplificată a termenului latinesc, reprezentând prima parte – Dominus. Alte sinonime ale acestui cuvânt pot fi: - creatorul, părintele, stăpânul, tatăl, ziditorul, preaînaltul, preabunul, atotputernicul, atotțiitorul.

Omul s-a întrebat de multe ori cine, cum, unde sau când este Dumnezeu?, iar cei care au încercat să-L explice nu au fost puțini, dar fiecare a făcut acest lucru în felul său. S-a pornit de la ideea că Dumnezeu ar fi o Persoană, din mai multe motive, principalele fiind că în Biblie se specifică (în Geneză), că omul este făcut după chipul Lui, dar mai ales pentru că omul a simțit nevoia să se raporteze la divinitate tot ca la un Om, sau, mai degrabă, ca la un Supra-Om, ce are toate calitățile pozitive omenești exacerbate. Puțini sunt cei care Îl percep altfel – ca o mișcare, ca o stare, ca o lumină ce poate lua diferite forme, ca un sunet, ca o vibrație, ca o senzație etc.

Biblia pune la dispoziție multe căi prin care ajută oamenii să înțeleagă că Dumnezeu e cu adevărat o Persoană, adică este o Ființă personală, nu un lucru personal. Prin aceasta se dorește ca omul să nu alunece în idolatrie, cinstind și venerând obiecte ori ființe iraționale. Pornind de la ideea de *persoană*, putem afirma că substantivul ar fi cea mai rapidă și la îndemână parte de vorbire prin care se poate defini noțiunea de divinitate. Însă în limba română există și celelalte părți de vorbire cu ajutorul cărora L-

am putea înțelege mai profund pe Dumnezeu, dacă L-am privi în toate aspectele Sale. Trebuie să ne însușim foarte corect ideea că nu omul este cel care L-a creat pe Dumnezeu, pentru a-L putea privi și în alte dimensiuni mai puțin caracteristice statutului de *creație*.

În continuare, am ales să prezentăm părțile de vorbire și legătura care poate fi făcută cu Dumnezeu. Dar mai înainte, să ne gândim că limbajul este un organ viu, ce are propria sa dinamicitate și care a evoluat dintr-o formă inițială pe care, probabil, omul de azi nici măcar nu o poate intui. Sunt Sfinții Părinți care afirmă că Adam și Eva nu foloseau cuvinte în dialogul lor cu Dumnezeu sau în dialogul dintre ei atunci când se aflau în grădina Raiului. Așadar, limbajul, așa cum îl avem astăzi, s-a dezvoltat dintr-un sistem de comunicare ce se realiza la alt nivel, corpul uman însuși având o altă compoziție chimică (asemenea corpului pe care L-a avut Iisus Hristos după Înviere).

În concluzie, limbajul de azi este un sistem destul de evoluat, dar nici pe departe atât de înalt cum era în Rai. Părțile de vorbire, cu toată dezvoltarea lor pe care o avem astăzi, vin să ilustreze cât mai clar ceea ce gândim și dorim să împărtășim. Dar trebuie să recunoaștem că sunt situații în care cuvintele nu mai sunt suficiente; altfel nu apărea termenul *inefabil*.

● Substantiv

Cea mai comună definiție a lui Dumnezeu este printr-un substantiv; aceasta este denumirea oficială: dumnezeu. Pentru a-L diferenția de alți dumnezei, noi, creștinii, scriem cu literă mare, adică transformăm substantivul comun într-unul propriu: Dumnezeu. Spre exemplu, vom scrie: *Era atât de bună acea mâncare, de parcă bucătarul o furase de pe masa tuturor dumnezeilor din această lume*. Dar când este vorba de al nostru, vom scrie: *Să te rogi în intimitate lui Dumnezeu, în colțul camerei tale, pentru ca rugăciunea să-ți fie ascultată*. Noi Îl gândim și exprimăm pe Dumnezeu la masculin, conform tradiției bisericești, dar El nu are gen, natura Lui fiind spirituală.

Viziunea creștină tradițională despre Dumnezeu este androcentrică; adică Dumnezeu este identificat ca bărbat, deși urme ale unei manifestări feminine secundare a lui Dumnezeu nu dispar complet niciodată. Acest lucru înseamnă că masculinitatea este văzută ca fiind mai asemenea lui Dumnezeu decât feminitatea. Dualitatea masculin-feminin este asimilată în dualismul metafizic al minții și trupului. Feminitatea este legată de sex, trup și mortalitate, fiind atât de străină de Dumnezeu care este fără sex, fără trup și nemuritor. Nu toți bărbații au același grad de asemănare cu Dumnezeu, deși orice bărbat este mai asemenea lui Dumnezeu decât orice femeie. Dar cei mai asemenea lui Dumnezeu sunt bărbații care nu neagă sexualitatea și aparțin clasei intelectuale conducătoare a Bisericii.

Dumnezeu, este imaginea unui stăpân masculin al familiei, societății, de aici numirile de "Tată" și "Doamne". Poate că limba română ar fi trebuit să Îl exprime printr-un substantiv neutru. Însă întruparea Lui în Iisus Hristos a definit ideea de masculin.

Observăm că în definiția cuvântului Dumnezeu, în DEX (p. 366) apare și o formă de plural – dumnezei – dar noi toți știm că Dumnezeu este unul, unic, dar în același timp

întreit în Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, prin urmare nu este corect să folosim forma de plural în exprimare.

Tot aici trebuie amintit că *Dumnezeu*, convențional și din respect, nu se prescurtează. În nicio carte religioasă și în nicio carte de gramatică tipărită după 1989 nu apare scris *D-zeu*. Prescurtarea era destul de folosită în perioada comunistă, când se cultiva ideea de ateism și se încerca inocularea în conștiința românilor a inutilității creștinismului. Așadar, din respect, vom scrie întotdeauna întregul cuvânt: ***Dumnezeu***.

Nu putem să nu vorbim și despre substantivul propriu pe care mulți copii îl folosesc atunci când fac referire la Dumnezeu și anume forma ***Doamne-Doamne***, care apare chiar și în textele unor rugăciuni pentru copii: „*Doamne-Doamne, ceresc Tată, / Noi pe Tine Te rugăm / Luminează-a noastră minte, / Lucruri bune să-nvățăm (...)*.”

● Pronume

Atunci când Îl numim printr-un pronume personal, Dumnezeu este El. Probabil e singura variantă în care gramatica acceptă acest pronume scris cu literă mare, dacă nu e la începutul unei propoziții. Și nu doar în cazul pronumelui personal se scrie cu literă mare, ci în cazul tuturor pronumelor. Spunem că „Însuși El S-a întrupat și S-a dat pe Sine pentru a fi răstignit, iar noi Îl recunoaștem pe Acesta drept Dumnezeu.” Este ciudat când întâlnim prin romane un pronume scris cu literă mare care se referă la altcineva; inconștient, gândul ne duce la Dumnezeu și tindem să ne punem un semn de întrebare, dacă nu chiar să judecăm scriitorul. De exemplu, putem găsi un pasaj de felul următor: *Îl iubeam pe Ionel întru-un mod inefabil. Acest om era totul pentru mine, era starea de bine, era soarele, era timpul și spațiul, era fiecare gând bun care îmi străbătea mintea și fiecare fascicul de lumină care îmi atingea irisul. Era sensul vieții mele, era El, alesul. Nu m-aș fi văzut cu niciun alt bărbat.* Așadar, dacă Dumnezeu este un pronume, atunci acel pronume este scris cu literă mare ca să arate unicitatea, iar Dumnezeu este El.

Interesant e faptul că nu îl definim prin pronume de politețe. Când ne rugăm, niciodată nu zicem: Doamne, Dumneata vezi necazul meu... Doamne, mă rog Dumneavoastră să ascultați rugăciunea mea... Doamne, Excelența Voastră să se îndure de mine... Și asta pentru că El (și nu Dumnealui, sau Domnia Sa), este un Dumnezeu PERSONAL, și Îl percepem la nivel personal, familial, intim. Fiindcă omul este creat după chipul Său, iar îndepărtarea de starea inițială de care aminteam în introducerea acestui material, este din cauza neascultării omenești. Chipul lui Dumnezeu în om nu se referă la aspectul fizic, ci la materia, substanța care ne animă trupul, acel duh de viață pe care El l-a suflat peste corpul plămădit din țărână.

Dumnezeu este cel mai bun și cel mai firesc răspuns la întrebarea *cine?* Este *Cinele*.

● Verb

Dumnezeu S-a autodefiniț printr-un verb: „Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: *Eu sunt Cel ce sunt*” (Ieșirea 3, 14). Așadar, El ESTE. Cum ar trebui să gândim acest verb? Predicativ sau copulativ? Întotdeauna verbul acesta este la prezent, sau prezent continuu, pentru că existența Sa este continuă, prin urmare verbul aici este predicativ.

El este Cel ce a fost, este și va fi dintotdeauna și întotdeauna: „*Eu sunt Alfa și Omega, Cel ce este, Cel ce era și Cel ce va veni.*” (Apocalipsa 1, 8).

În limba română, atunci când ne referim la verbe, le mai numim și *acțiuni*, pentru că ele arată *ce face* subiectul. Omul însuși poate fi gândit ca o acțiune, dinamica sa fiind o constantă, o condiție umană. Ca să înțelegem rolul verbului este suficient să ne gândim că în limba română nu există propoziție fără verb. Iar privit din acest unghi, pare că lui Dumnezeu I s-ar potrivi mai mult definirea verbală decât cea substantivală. El este Cel Care ***tine*** totul în bună rânduială, Cel Care ***a creat*** totul, care ***dă*** viață și ***ia*** viața, Cel Care ***ne cheamă*** la El, Care ***are grijă*** de noi, ***ne ajută*** și ***ne iubește***.

Tot în Biblie ni se spune că Dumnezeu ***este iubire*** (I Ioan 4, 8), o definiție foarte cunoscută, printr-un verb copulativ și nume predicativ, dar care parcă nu poate fi înțeleasă, interiorizată de către oameni. Și asta pentru că iubirea omenească este percepută diferit de iubirea dumnezeiască. Omul a coborât acest sentiment până l-a adus la nivelul și măsura sa, când însă ar fi trebuit să fie invers, să urce până acolo unde Îl poate înțelege pe Dumnezeu ca iubire. De ce? Tot din cauza căderii și a neascultării; depărtarea de divinitate a fost cu adevărat un regres al ființei umane. Poate că în limba română, căci la ea facem referire în materialul prezent, ar fi trebuit să existe un verb diferit de ***a iubi***, care să desemneze sentimentul acesta atunci când face referire la ceea ce simt oamenii în starea de îndrăgostire.

Oare dacă noi am fi invitați să ne autodefinim printr-un verb, care ar fi acela?

- Adjectiv

Iisus Hristos îi atrage atenția unui tânăr că Dumnezeu este BUN: „Iar El a zis: *De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu.*” (Matei 19, 17). Sensul religios de aici este acela că Hristos este Însuși Dumnezeu; tânărul nu degeaba Îl numește BUN, ci pentru ca prin vorbele sale, Iisus să Se releveze pe Sine ca Dumnezeu bun. Tindem să Îl gândim la superlativ, dar iată că El nu pare să fie prea încântat de gradele de comparație, pentru că nu spune că Dumnezeu este cel mai bun.

Se numește pe Sine *Atotțiitor* (Apocalipsa 1, 8). Conform atributelor bisericesti, este Veșnic, Etern, Omniprezent, Aspațial, Atemporal, Neschimbabil, Drept, Atotputernic, Atotștiutor, Atotiubitor. Definindu-L prin adjective, Îl înțelegem mai bine. De regulă Îi atribuim cele mai frumoase însușiri, pentru că Îl luăm ca punct de reper. Îl gândim ca fiind cel mai corect, cel mai cinstit, cel mai puternic, cel mai iubitor etc. E greu de găsit un singur adjectiv care să Îi fie potrivit. În acest sens, am putea afirma că adjectivele pe care i le atribuim lui Dumnezeu, fără a avea din punct de vedere gramatical un grad de comparație, au în sine o superlativitate absolută atunci când se referă la El; dacă afirm că Dumnezeu este iubitor, îl înțeleg pe acest *iubitor* ca având valoare absolută, pentru că nu există o entitate cunoscută mie care să fie mai iubitoare decât Dumnezeu.

Trebuie să atragem atenția însă că, pe cât de utile pot fi adjectivele în anumite contexte, pe atât de mult pot dăuna sau altera imaginea inițială. Un adjectiv este merit să aducă lămuriri asupra substantivului; vine cu un plus de informații despre substantivul pe care îl determină. Dar totodată este limitat și se referă la o anumită

însușire, la un anumit aspect. Cum s-a văzut mai sus, e nevoie să aducem mai multe adjective lângă substantivul Dumnezeu, fiindcă unul nu pare a fi suficient.

Sigur că omul are nevoie de lămuriri, are nevoie să înțeleagă, să detalieze, dar atunci când se dorește oferirea unei imagini cât mai complete a unui substantiv, folosindu-ne de adjective, este indicat să fim cât mai exhaustivi. În acest sens, putem afirma că noi, creștinii ortodocși, avem un Dumnezeu exhaustiv.

- **Articol**

Noi, românii, articulăm cuvântul *Dumnezeu*, pentru că ne referim la El cel mai des, folosindu-ne de un substantiv, iar acesta se comportă din punct de vedere gramatical ca oricare alt substantiv: El este Dumnezeuul nostru **cel** viu, **un** Dumnezeu puternic și drept.

Era și păcat să fie un substantiv ce nu se putea articula, deoarece articolul, în sine, are rolul de a particulariza, de a individualiza într-o anumită măsură subiectul sau obiectul denumit de respectivul substantiv.

- **Numeral.**

E de la sine înțeles că Dumnezeu este UNU. O singură FIINȚĂ, conform dogmei ortodoxe, dar întreit în Persoane – Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Sfântul Duh, **Treimea** Sfântă.

Ca numeral ordinal nu putem să spunem despre Dumnezeu că este Primul sau Întâiul, deoarece asta ar anula veșnicia Lui, ar anula faptul că El este *Cel fără de început*, deoarece numeralul ordinal are în sine ideea de început. Dar putem afirma despre Iisus Hristos că este **Întâiul** (și singurul) născut din Fecioară. Mai putem spune că Iisus este **Primul** care a înviat din morți, având trupul transfigurat, nou, așa cum vom avea cu toții la cea de-a doua Venire a Sa.

Numerologia are un rol aparte în creștinism, chiar dacă originile nu par a fi creștine. Pentru ca omul să primească mai ușor informațiile, înțeleptii și Sfinții care au transmis mai departe dogmele, tradițiile și legile creștine au apelat la baza pe care o aveau oamenii anterior, dar au dat un nou sens numerelor.

Astfel, există zece porunci rânduite de Dumnezeu, sunt nouă cete îngerești, multe formule din slujbele bisericești se repetă de trei ori, preoții recomandă citirea anumitor rugăciuni de zece ori sau de șate ori, sunt șapte Taine bisericești, nouă vămi, îi este la îndemână oricărui creștin ortodox să facă semnul Sfintei Cruci de trei ori în fața unei biserici; **Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Doamne!** se cântă la Liturghie etc.

Sfântul Maxim Mărturisitorul afirmă, în volumul III din Filocalie (2017, p. 224), că cel care va cunoaște sensul numerelor până la 10, acela va ști cum să interpreteze și înțeleagă pasajele din Biblie în care acestea apar. Astfel:

- cifra 1 se referă la unitate, neamestecare
- cifra 2, doimea, se referă la deosebire
- cifra 3, treimea, înseamnă egalul și inteligibilul
- cifra 4 indică lucrurile sensibile
- cifra 5 se referă la simțuri și la cerc
- cifra 6 indică activitatea și desăvârșirea

- cifra 7 înseamnă rotunjirea și neamestecarea
- cifra 8 înseamnă stabilitatea și nemișcarea
- cifra 9 se referă la hotarul dintre materie și formă sau hotarul dintre cele sensibile și simțire
- numărul 10 înseamnă atotplinul.

Aceasta fiind baza, în această cheie se interpretează orice număr întânit în Biblie.

Prin numeral, Dumnezeu pare mai ușor de înțeles în anumite dimensiuni ale Sale. Dar lucrurile nu sunt atât de simpliste. Sfântul Augustin afirmă că: *Neînțelegerea numerelor împiedică descifrarea multor pasaje figurate și mistice din Scripturi*. Niciun număr din Sfânta Scriptură nu este la întâmplare; Dumnezeu a știut clar de ce slăbănogul a trebuit să sufere treizeci și opt de ani, de ce femeia bolnavă avea scurgere de doisprezece ani și de ce numărul de Apostoli a trebuit să fie doisprezece.

Ca și în cazul adjectivelor, este nevoie de o privire cât mai în ansamblu și cât mai completă asupra numerelor, pentru a ne putea da seama ce informații a dorit Dumnezeu să ne lase să descoperim despre Sine; El Însuși a spus: Cine are urechi de auzit, să audă! (Luca 8, 8)

● Adverb

Poate cel mai potrivit adverb pentru Dumnezeu ar fi **aici** (adverb de loc) în raport cu verbele *a fi*, *a se afla*. Din moment ce pot gândi ideea unui *aici*, înseamnă că există și un *acum* (ca adverb de timp), iar acestea două îl cuprind în sine la nivel cognitiv și pe *mereu*.

Noi, oamenii, Îl gândim prea ușor pe Dumnezeu în adverbul *deasupra*, uitând că suntem după chipul Său și că El ne-a spus că este în permanență cu noi. *Deasupra* conține în sine și ideea de distanță, nu doar pe cea de superioritate.

Ca adverb de mod, poate cel mai nimerit este *bine*. Cu toate că puțini oameni ar fi capabili să definească în cuvintele proprii acest *bine*, el fiind mai mult o convenție socială și se referă mai cu seamă la o stare ce concordă cu aceea de normalitate a lucrurilor și contextului în care se află cineva. Dumnezeu, ca adverb, ar putea fi *bine*; și *a văzut Dumnezeu că este bine* (Geneza 1, 10), este scris în cartea Facerii, după ce a despărțit apele de uscat. Aceeași afirmație apare și după ce pomii și verdeața au dat rod pe pământ, după ce a rânduit Soarele și Luna ca luminători ai planetei, după ce a creat toate viețuitoarele din ape și toate animalele și păsările de pe uscat și din aer (v. Geneza).

Cel ce face binele poate fi El însuși numit *bine*? Poate, dar este doar un aspect al Său, o mică fărâamă din tot ceea ce este El. Pentru că binele pe care El îl vedea după fiecare lucru creat, nu era pentru Sine. Dumnezeu putea exista foarte bine și fără Universul pe care L-a creat. Dar a dorit să-l facă pe om pentru ca și acesta să se poată bucura, pentru a avea cu cine împărți starea de *bine*. Este și motivul pentru care noi, oamenii, decidem să dăm viață copiilor; din iubire.

● Conjunție

Gândit ca o conjuncție, Dumnezeu ar putea fi **și**-ul coordonator care ne leagă pe noi, oamenii, de divinitate. Și-ul care „stă la ușă și bate” (Apocalipsa 3, 20), ca o invitație pentru noi de a ne alătura Lui. Și-ul care urmează după ce existența umană se termină pe acest pământ.

Dacă ne uităm în Genesa 1-2, limbajul relatării arată clar că întreaga creație a fost formată din nimic în șase perioade literare de 24 de ore, fără alte intervale de timp între zile, iar fiecare propoziție începe cu cuvântul **și**, lucru care indică faptul că fiecare propoziție e construită pe afirmația precedentă, că zilele au fost consecutive, nu separate și astfel cuvântul lui Dumnezeu are autoritate și putere.

- Prepoziție

Ca prepoziție, cea mai potrivită ar putea fi **cu**, pentru că Dumnezeu nu a vrut să fie singur, pe un pământ netocmit și gol, așa cum s-a întâmplat dintru începuturi (Geneza). **Cu** are în sine ideea de legătură, de comuniune. Sigur că Dumnezeu poate exista și per se, fără oameni, dar oamenii nu pot exista fără El, fie că ei conștientizează ori nu acest aspect.

- Interjecție

Poate cea mai potrivită parte de vorbire pentru a-L defini pe Dumnezeu este interjecția, având în vedere faptul că aceasta e o parte de vorbire care servește la exprimarea directă a emoțiilor, sentimentelor, expresii de voință, etc. O interjecție este ca un strigăt, o interjecție care aparține paraverbalului, un **A!** sau **Aaaa!** ca un strigăt prelung, care să cuprindă în sine admirație, uimire, dor, conștientizare, rost, suferință.

Mergând mai departe, cuvântul Dumnezeu poate fi întâlnit în numeroase structuri interjecționale. De remarcat sunt acele interjecții secundare, provenite din substantive, care sunt fixate cu o anumită formă morfologică de vocativ: *Doamne!*, *Doamne-ajută!*, *Doamne ferește!*, *Dumnezeule!*, *Dumnezeul meu!*, *Dumnezeule mare!* Mai putem ține cont și de faptul că unele locuțiuni interjecționale pot proveni din grupuri nominale formate, în general, din substantivul „Domn” cu sensul de „Dumnezeu” și un adjunct, de exemplu: *Păcatele Domnului!*, *Slavă Domnului!*, sau pot reprezenta grupări prepoziționale: *Pentru Dumnezeu!*, *Pentru numele lui Dumnezeu!*

Limbajul despre Dumnezeu a constituit o problemă foarte importantă. Tradiția creștină de la bun început a insistat asupra faptului că ființa umană nu poate pătrunde taina lui Dumnezeu. S-a afirmat că niciun cuvânt sau concept derivat din realitatea creată nu poate oferi o descriere completă, esențială despre cine este Dumnezeu, deci El este incomprehensibil. Această evoluție teologică a fost, de asemenea, în concordanță cu mărturia Scripturii, care nu a atribuit gen ființei divine. În același timp, teologia creștină și arta creștină au creat imagini ale lui Dumnezeu „care sunt predominant masculine.” (Polinska, 2004, p. 41)

Oamenii au creat limbajul ca să se poată înțelege. O existență care n-ar avea chiar nicio legătură cu limbajul e o idee; însă această idee nu poate fi făcută fructuoasă nici măcar în regiunea acelor idei a căror sferă o desemnează pe cea de Dumnezeu. Scriind alfabetul, indiferent al cărei limbi, observăm că semnele sunt limitate la un anumit

număr și că „toate cărțile sunt formate dintr-o multitudine de combinații ale acestor litere. Omul le dispune automat, ghidat doar de sentimente. De aici rezultă că, inițial nu ia naștere doar o combinație de litere și sunete, ci sentimente zugrăvite de imaginația sa. În cel care va citi se vor înfiripa aproape aceleași sentimente, pe care și le va aminti pentru mult timp.” (Megre, V., 2013, pp. 130-133)

De aceea, ne amintim idei dintr-o carte, sentimente, și le putem povesti, dar este aproape imposibil să redăm cuvânt cu cuvânt ceva de acolo (doar dacă memorăm cu exactitate, mecanic). Combinațiile de litere ale unui alfabet se uită pe loc, dar în memoria umană rămân sentimentele și ideile care s-au născut citind acele combinații de litere. Pentru aceasta, „există un metalimbaj care, odată interiorizat, ajută omul să se poată exprima în orice limbă vorbită pe pământ.” (Megre, V., 2013, pp. 130-133) Un A! cu siguranță ar fi înțeles și de cei mai neinițiați într-un metalimbaj.

Poate că omul simte cel mai mult prezența lui Dumnezeu și comunică la modul cel mai direct cu El atunci când nu mai are cuvinte să I se adreseze și tot ce poate este să strige.

Bibliografie

Biblia sau Sfânta Scriptură, Versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2018

DEX, Academia Română, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2016

Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți, care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, II, Sf Maxim Mărturisitorul, Editura Humanitas, București, 2017

Gramatica limbii române, I, Cuvântul, Editura Academiei Române, București, 2008

Megre, Vladimir, *Cedrii sunători ai Rusiei. Cartea întâi, Anastasia*, Editura Dianașă, Târgu Neamț, 2013

Polinska, Wioleta, *In Woman's Image: An Iconography for God, Feminist Theology*, 13 (2004),

<http://fth.sagepub.com/content/13/1/40>

<https://www.ro.m.wikipedia.org>